

Sešas Kurzemes lielkaujas notika no 1944. gada oktobra līdz 1945. gada aprīlim, Otrā pasaules kara beigu posmā, kad vācu karaspēks bija bloķēts Kurzemē. Tās ir vislielākās un visasiņainākās kaujas Latvijas vēsturē. Padomju pusē vien, karoja starp 600 000 un 1 000 000 vīru. Sarkanā armija zaudēja apmēram 400 000 karavīru, no kuriem 100 000 krituši vai bez vēsts pazuduši. Vācijas armija zaudēja ap 150 000 karavīru (40 000 krituši vai bez vēsts pazuduši). Par spīti zaudējumiem, kauju rezultātā fronte nebija izkustējusies vairāk par 25 km.

Kurzemes lielkaujās abās pusēs piedalījušies latviešu karavīri, jo Nacistiskā Vācija un Padomju Savienība, abas, pārkāpjot 1907. gada Hāgas starptautisko konvenciju, nelikumīgi mobilizēja latviešu zēnus un vīrus. Trešajā lielkaujā, pie Džūkstes un Lestenes, 19. divīzijas un 130. latviešu strēlnieku korpusa latviešu karavīri karoja brālis pret brāli, ar smagiem upuriem abās karojošajās pusēs.

Pēc kapitulācijas 8. maijā, padomju gūstā saņemti ap 185 000 karavīru. Daļa leģionāru gūstā nepadevās, bet kļuva par nacionālajiem partizāniem, lai pretotos padomju okupācijas varai.

Kurzemes brāļu kapi Lestēnē izveidoti tikai pēc Latvijas valsts neatkarības atgūšanas, jo Otrajā pasaules karā kritušo latviešu leģionāru apbedījumu vietu apzināšana un kopšana padomju okupācijas laikā bija aizliegta un jau esošās leģionāru kapu vietas tika iznīcinātas. Kapu izveide Lestēnē sākās 1996. gadā, lai kritušo latviešu leģionāru atdusas vietas tiktu apkopotas.

Iecere izveidot Brāļu kapus pie Lestenes baznīcas, kur kauju laikā atradās lazarete, dzima jau 1944. gadā, bet īstenošana tika uzsākta tikai 1990-tajos gados, kad Anglijā dzīvojošais Kurzemes aizstāvis un Daugavas Vanagu (DV) organizācijas pārstāvis, Emīls Gailis (1925-2007) ieradās Latvijā ar kapu izveidošanas projektu. Darbu koordinēšanai un līdzekļu piesaistīšanai nodibināja Kurzemes Brāļu kapu fondu, Latvijas Nacionālo karavīru biedrības priekšsēdētāja Nikolaja Romanovska (1925-2004) vadībā, iesaistot DV pārstāvjus Varimantu Plūdoni un Oskaru Baltputni (1921-2015). Fonds cieši sadarbojās ar Tukuma novada pašvaldību, Lestenes pagastu un Lestenes evaņģēliski luterisko baznīcu. Lai kritušos latviešu karavīrus pārāpbedītu svētītajā Lestenes zemē, ar Emīla Gaila atbalstu Edgara Skreijas vadītā pārbedīšanas darbu grupa identificēja un atraka leģionāru apbedījumus dažādās Latvijas vietās. Kapus svinīgi atklāja 2003. gada 27. septembrī.

Tos sargā tēlnieces Artas Dumpes veidotais piemineklis "Dzimtene Māte - Latvija". Līdz 2021. gadam kapos apglabāti ap 1400 Otrajā pasaules karā kritušo latviešu leģionāru un sienās iegravēti vairāk kā 17000 kritušo latviešu leģionāru vārdus. Kritušo leģionāru apzināšanas un pārāpbedīšanas darbs turpinās.

Biedrības valdes locekļi:

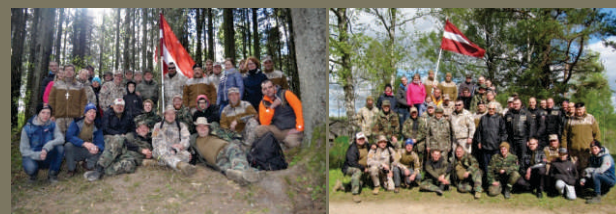
Aivars Sinka - Daugavas Vanagu Centrālā valde
kpt. Jānis Slaidiņš - Latviešu Vīrsnieku apvienība
vadm. (atv.) Gaidis Andrejs Zeibots - Latvijas Ģenerāļu klubs
Emīls Gailis - Latvijas Nacionālo karavīru biedrība
Inguna Kokina - Lestenes Evāņģēliski Luteriskā Draudze
Kristīne Saulīte - Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība
ģlt. (atv.) Raimonds Graube - Valsts aizsardzības un patriotisma fonds "Namejs"

Līdzekļu vākšana

Saskaņā ar biedrības mērķiem Latviešu karavīru piemiņas biedrība vāc ziedojumus, lai:

- uzturētu un attīstītu Lestenes Brāļu kapu kompleksu
- atbalstītu Lestenes baznīcas atjaunošanas darbus
- izveidotu Kurzemes kauju muzeju
- atbalstītu jaunatnes patriotiskās audzināšanas darbu, piemēram: apmācības, nometnes, konkursi.

Kpt. Jāņa Slaidiņa vadītā ekspedīcija pa kauju un piemiņas vietām Kurzemē

Bankas rekvizīti:

LATVIEŠU KARAVĪRU PIEMIŅAS BIEDRĪBA LESTENE
Konts: LV11UNLA0055002483586
AS "SEB banka "
SWIFT (BIC) kods: UNLALV2X

Latviešu karavīru piemiņas biedrība "Lestene"

Es esmu karavīrs
Mana svece ir mana dzīvība
Ko ziedoju savai tautai
Mans sapnis – tautas brīvība.

Ilze Kalnāre – 1945. gadā, Kurzemē

Biedrības mērķi un darbība

Karavīru piemiņas biedrības galvenie uzdevumi ir pārraudzīt Lestenes Brāļu kapu kompleksa uzturēšanu, atbalstīt Kurzemes kauju muzeja attīstību, Lestenes baznīcas atjaunošanu, padarot šo kompleksu par vienu no Latvijas neatkarības izcīnīšanas, valstiskās identitātes un nacionālās pašapziņas simboliem, kā arī veicināt diskusijas un vēstures izziņāšanu, jo sevišķi – par Kurzemes lielkaujām un latviešu leģionāru gaitām pasaules notikumu un Latvijas vēstures griežos. Biedrība atbalstīs un aktīvi iesaistīsies kultūrvēsturisko vērtību saglabāšanā.

Biedrības dibinātāji ir septiņas spēcīgas, jau pastāvošas organizācijas:

Latvijas Nacionālo karavīru biedrība

Dibināta 1923. gada 1. jūlijā. Lielākā daļa no dibinātājiem bija Lāčplēša KOK, zināmākais no viņiem - pulkvežleitnants Fridrihs Zommers-Vasarietis (selonis). Latvijas Nacionālo Karavīru biedrība ir brīvprātīga organizācija, kas apvieno Latvijas armijas, II Pasaules karā pret padomju okupācijas varu cīnījušos nacionālos karavīrus, Nacionālās pretošanās kustības cīnītājus, kā arī aktīvā dienestā esošos un atvaļinātos Nacionālo bruņoto spēku karavīrus un viņu domu biedrus.

Valsts aizsardzības un patriotisma fonds "Namejs"

**ATCERIES
SAVĒJOS!**

Nodibinājumu izveidoja biedrība "Latvijas ģenerāļu klubs" 2015. gada 21. jūlijā, ar mērķi veicināt patriotismu Latvijas sabiedrībā, uzturēt starptautiskās operācijās kritušo karavīru piemiņu un atbalstīt Nacionālo bruņoto spēku attīstību un to uzdevumu uzpildi valsts aizsardzībā. Nameja vadmotīvs ir visu Latvijas sabiedrības vienojošs aicinājums: "ATCERIES SAVĒJOS!"

Latviešu Virsnieku apvienība

LVA ir 1922. gada 1. decembrī dibinātās (Latvijas) Kara skolas bijušo kadetu savstarpējās palīdzības biedrības, vēlāk Virsnieku Apvienības tiesību, īpašumu un tradīciju pārmantotāja un turpinātāja. LVA ir brīvprātīga sabiedriska patriotiska organizācija, kurā apvienoti Latvijas valstij un latviešu tautai lojāli

Latvijas armijas, Latvijas Republikas Nacionālo bruņoto spēku aktīvā dienesta, rezerves, atvaļinātie, kā arī ārvalstu armijās dienējuši latviešu virsnieki, virsnieki pēc militāro kursu beigšanas civilajā mācību iestādē.

Latvijas ģenerāļu klubs

Biedrība „Latvijas ģenerāļu klubs” dibināta 2007. gada 10. septembrī. Tās mērķis ir apvienot Nacionālās bruņoto spēku ģenerāļu (admirāļu) un rezerves ģenerāļu (admirāļu) pakāpē esošos virsniekus kopējai sadarbībai, lai popularizētu Nacionālo bruņoto spēku darbību, veicinātu un atbalstītu aktuālu Nacionālo bruņoto spēku attīstības jautājumu risināšanu.

Lestenes Evaņģēliski Luteriskā Draudze

Lestenes ev. luterisko draudzi atjauno 1998. gadā. Draudzes nopelns ir Lestenes baznīcas atjaunošana, visi tie smagie un neredzami darbi, kuri bija jāpaveic, lai no sagrautas un karā ievainotas baznīcas izveidotu atkal gaišu, tīru un skaistu piemiņas vietu, kur pateikties Dievam un viņu lūgt. Draudze ir izturējusi grūtus laikus un atkal atdzimusi, un tā pastāv kā viena no garīgām Latvijas vertikālēm.

Pasaules Brīvo Latviešu Apvienība

PBLA misija ir vienot latviešus pasaulē, lai kopējā darbā sargātu Latvijas brīvību un valsts neatkarību, stiprinātu demokrātiskos procesus un valsts drošību, palīdzētu Latvijas tautsaimniecības un tautas labklājības uzplaukumam, kā arī gādātu par latviskās izglītības struktūras un kultūras aktivitāšu uzturēšanu pasaulē.

Daugavas Vanagu Centrālā valde

Daugavas Vanagu organizāciju dibināja latviešu leģionāri 1945. gada 28. decembrī, Zedelgemas gūstekņu nometnē. DV Centrālā valde apvieno Daugavas vanagus piecās valstīs: ASV, Austrālijā, Kanādā, Latvijā, Lielbritānijā un Vācijā. DV darbība, galvenie darbības virzieni ir latviešu sabiedrības saliedēšana, cilvēku aprūpe un iestāšanās par mūsu tēvu zemes brīvības, neatkarības un latviešu valodas nodrošināšanu.

Lestenes evaņģēliski luteriskā baznīca

savā ilgajā pastāvēšanas laikā līdz padomju okupācijai bija izcils arhitektūras un baroka laika dekoratīvās mākslas piemineklis, kuras krāšņā interjera autors ir Nikolauss Sefrenss jaunākais (1662 – 1710). Altāra, kanceles un ērģeļu prospekts līcis aizrauties elpai, iesaucoties „Ak, svētā Lestene!”

1945. gadā izdega dievnama tornis un artilērijas apšaudē tika ievērojami bojātas pārējās baznīcas daļas. No 1961. gada Lestenes draudzei dievnamā aizliedza noturēt dievkalpojumus. Baznīcā tika ierīkota saimniecības graudu kalte.

2002. gada septembrī baznīcu īpašumā atguva draudze un tika uzsākti iekštelpu atjaunošanas darbi. 2016. un 2017. gadā tika restaurēta kancele, pēc 50 gadu prombūtnes baznīcā atgriezās un tika uzstādīts altāris, izgatavotas lustras un baznīcas zvans.

Lestenes baznīca un tās izcilie baroka kokgriezumi 20. gadsimtā piedzīvojuši daudz – kara laiku, ugunsgrēku, padomju varas attieksmi – noliegumu, vienaldzību, nevērību, pakļaušanu bojāejai. Bet, baznīca apliecina arī cilvēku iesaistīšanos, līdzdarbošanos un atbildību, glābjot baznīcas iekārtas. Par kopīgo ideju, kuras vārdā, mums visiem līdzdarbojoties, iespējams atdot Lestenes baznīcai tās dārgumus atjaunotā, spožā izskatā!

